

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

Participative management of school Kamphangsaeen 4 school group under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1

ธีระพงษ์ ลบแยม^{1*} และ จิตาภรณ์ เฟื่องหนู²

¹ โรงเรียนประถมฐานบินกำแพงแสน ตำบลกระต๊อบ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 73180

² มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถนนเพชรเกษม แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร 10160

*ติดต่อ: teraponglobyaem@gmail.com, 08-4530-2095

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 132 คน โดยการเปิดตารางการประมาณขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครชีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามความคิดเห็นจำนวน 132 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีแนวทางดังต่อไปนี้ 1) การกำหนดโครงการจากปัญหาจริง ใช้ข้อมูลสารสนเทศและปัญหาหน้างานจริงเป็นฐานในการตัดสินใจ เพื่อให้ครูเห็นความจำเป็นและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ 2) สร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าของงานต่อผู้เรียนและมีความรับผิดชอบต่อความสำเร็จของโรงเรียนร่วมกัน 3) ให้อิสระในการตัดสินใจเชิงวิชาชีพและมอบหมายงานตามความถนัดเพื่อลดความรู้สึกถูกบังคับและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ 4) กำหนดเกณฑ์ภาระงานและผลตอบแทนที่ชัดเจน ตรวจสอบได้โดยยึดผลงานและความทุ่มเทเป็นหลัก และ 5) ปรับจากการ ตรวจสอบ/จับผิด เป็นการให้ข้อมูลสะท้อนกลับ ที่สม่ำเสมอและสร้างสรรค์ เน้นการนิเทศสนับสนุนการทำงาน เพื่อสร้างความไว้วางใจและกระตุ้นการพัฒนาตนเอง

คำหลัก: การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา, กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4, การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

Abstract

This research aimed to 1) study the participative management of school Kamphangsaeen 4 school Group under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1. and 2) to study explore guidelines

for developing the participative management of school Kamphangsaen 4 school Group under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1. This research was a descriptive study. The sample consisted of 132 teachers in the Kamphaeng Saen 4 School Group under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1 during the 2025 academic year, determined using the Krejcie and Morgan table for sample size estimation. The research instruments included 132 copies of an opinion questionnaires and structured interviews and structured interviews conducted with 3 experts. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research results found that

1. The participative management of school Kamphangsaen 4 school Group under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, had an overall high average score and guidelines for developing participative management of school Kamphangsaen 4 school Group under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, guidelines as follows: 1) defining projects based on actual problems and data to foster a sense of ownership among staff. 2) raising awareness of the value of work for students and promoting shared responsibility for school success. 3) providing professional autonomy and assigning tasks according to individual expertise to encourage creativity. 4) establishing clear, transparent workload criteria and performance-based rewards. and 5) shifting from fault-finding monitoring to providing consistent, constructive feedback and supportive supervision to build trust and encourage self-development.

Keywords: Participatory School Management, Kamphangsaen 4 school Group, Evaluation.

1. บทนำ

การบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากร ชุมชนและผู้ปกครอง หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากรายงานผลการประกันคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2567 - 2571) โรงเรียนประถมฐานบิน กำแพงแสน พบว่า 1) สถานศึกษาควรมีรูปแบบการบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ที่เป็นไปในลักษณะเดียวกัน เพื่อแสดงถึงความเป็นเอกภาพทางด้านวิชาการ โดยการ

รับฟังความคิดเห็นจากครู และนำไปปรับปรุง พัฒนางานได้รูปแบบเดียวกันทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูส่งผลงานด้านต่าง ๆ เช่น หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ เทคนิค วิธีการกระบวนการสอน เข้าประกวดแข่งขัน เพื่อให้ได้การยอมรับจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา เป็นการต่อยอดไปสู่การเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ต่อไปในอนาคต [1]

ผู้วิจัยเห็นว่า การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษา เช่น การตัดสินใจ วางแผน การดำเนินงานและการประเมินผล ยังมีข้อจำกัดและไม่ทั่วถึง ทำให้การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไม่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน ตามแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม โคเฮน และอ็อพฮอฟฟ์ [2] การมีส่วนร่วมควรครอบคลุมทั้ง 4

ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล หากโรงเรียนไม่สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกด้านดังกล่าวอย่างเป็นระบบ จะส่งผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยตรง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3.2 ขอบเขตด้านตัวแปร
3.2.1 ตัวแปรพื้นฐาน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน
3.2.2 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 12 โรงเรียน จำนวน 198 คน ปีการศึกษา 2568

3.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 12 โรงเรียน จำนวน 132 คน โดยการเปิดตารางการประมาณขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน ปีการศึกษา 2568

4. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้ให้แนวคิดในการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยเน้นการปฏิบัติงานที่ภาคประชาชนเข้ามามีบทบาทในลักษณะหุ้นส่วนที่ครอบคลุม ตั้งแต่การเริ่มดำเนินงานหรือการเริ่มโครงการ การจัดท่างบประมาณโครงการ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งในการปรับเปลี่ยนระบบราชการไปสู่การบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน เงื่อนไขสำคัญของหน่วยงานในการปรับเปลี่ยนเพื่อการพัฒนาไปสู่การบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนใน 3 ระดับ 1) ระดับองค์การ 2) ระดับสถาบันและ 3) ระดับบุคลากร [3]

ทิพย์วรรณ จำเนียร ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ได้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหา ร่วมกำหนดเป้าหมาย และยุทธศาสตร์ขององค์กร พร้อมทั้งร่วมดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดซึ่ง ประกอบด้วย การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน การตัดสินใจอย่างเป็นกระบวนการกลุ่ม การติดต่อสื่อสาร การทำงานเป็นทีม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร [4]

ไชยา หานุภาพ ได้ให้ความหมาย การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

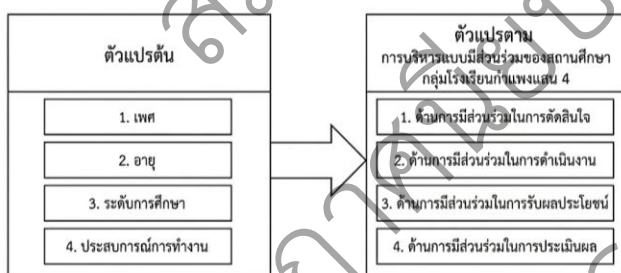
ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงานโดยมีลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมทำ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมควบคุมและตรวจสอบในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีอิสระ โดยกระทำด้วยความเต็มใจเพื่อให้งานนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ [5]

โคเฮ็นและอัฟฮอฟ ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม ไว้ว่า การมุ่งใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบและความร่วมมือในองค์การ พัฒนาและปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ [2]

โคเฮ็นและอัฟฮอฟ ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมแบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล [2]

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4

รูปภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดข้างต้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้านตามแนวคิดของ โคเฮ็นและอัฟฮอฟ [2] มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นวงจรหนุนเสริมต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ ดังนี้ 1. ร่วมตัดสินใจ (ร่วมคิดวางแผน) เป็นต้นทางในการสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและความผูกพันต่อเป้าหมายร่วมกัน 2. ร่วมดำเนินงาน (ร่วมใจปฏิบัติ) ขับเคลื่อนแผนงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ 3. ร่วมรับ

ผลประโยชน์ (ร่วมรับผลสำเร็จ) โรงเรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพเกิดความภาคภูมิใจและมีแรงจูงใจในการทำงาน 4. ร่วมประเมินผล (ร่วมตรวจสอบย้อน) ตรวจสอบผลลัพธ์เพื่อใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับ ในการกลับไป "ร่วมตัดสินใจ" พัฒนางานในรอบต่อไป

การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้านนี้ไม่ได้แยกขาดจากกัน แต่จะหมุนเวียนขับเคลื่อนซึ่งกันและกันเป็นพลวัตช่วยส่งเสริมให้การบริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 มีความเข้มแข็งและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

6. สมมุติฐาน

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมาก

7. ระเบียบวิธีวิจัย

7.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา

7.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำนวน 12 โรงเรียน จำนวน 198 คน ปีการศึกษา 2568 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำนวน 12 โรงเรียน จำนวน 132 คน ปีการศึกษา 2568

7.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เชิงปริมาณ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ตามแนวคิดของลิเคิร์ท มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.946 ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

เชิงคุณภาพ

ฉบับที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์ตามโครงสร้างของแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์ตามโครงสร้างของแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยนำประเด็นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมาเป็นประเด็นสัมภาษณ์

7.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

7.4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 ทั้ง 12 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

7.4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนกลุ่มกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 132 ฉบับ

7.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

7.5.1 เชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

7.5.2 เชิงคุณภาพ วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาจากบทสัมภาษณ์

8. สรุปผลการวิจัย

n = 132

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.37	0.49	มาก	2
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.34	0.53	มาก	4
3	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.36	0.52	มาก	3
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.43	0.45	มาก	1
	รวม	4.38	0.46	มาก	-

ตารางที่ 1.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับที่การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 ในภาพรวมและรายด้าน

8.1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

8.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ดังต่อไปนี้ 1) การกำหนดโครงการจากปัญหาจริง ใช้ข้อมูลสารสนเทศและปัญหาหน้างานจริงเป็นฐานในการตัดสินใจ เพื่อให้ครูเห็นความจำเป็นและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ 2) สร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าของงานต่อผู้เรียนและมีความรับผิดชอบต่อความสำเร็จของโรงเรียนร่วมกัน 3) ให้อิสระในการตัดสินใจเชิงวิชาชีพและมอบหมายงานตามความถนัดเพื่อลดความรู้สึกถูกบังคับและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ 4) กำหนดเกณฑ์ภาระงานและผลตอบแทนที่ชัดเจน ตรวจสอบได้โดยยึดผลงานและความทุ่มเทเป็นหลัก 5) ปรับจากการ ตรวจสอบ/จับผิด เป็นการให้ข้อมูลสะท้อนกลับ ที่สม่ำเสมอและสร้างสรรค์ เน้นการ

นิเทศสนับสนุนการทำงาน เพื่อสร้างความไว้วางใจและ กระตุ้นการพัฒนาตนเอง

9. การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

9.1 ผลการวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ อนุวัฒน์ ทศบุตร [6] พบว่า 1) ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนัฐพล พันโน [7] พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนโดยรวมอยู่ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ เหมรานนท์ [8] พบว่า 1) ครูและบุคลากรทางการ ศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา ฮวดแสง [9] พบว่า 1) การมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของณัฐวรรณ เหลี่ยมแก้ว [10] พบว่า 1) การบริหารแบบ มีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนวัดชินวราราม (เจริญผลวิทยาเขต) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Omorobi [11] ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการแบบมีส่วนร่วมและ การบรรลุ เป้าหมายของสถาบันในมหาวิทยาลัยไนจีเรีย ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมใน การวางแผนและการบรรลุเป้าหมายของสถาบัน

9.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีข้อค้นพบเชิงแนวทาง ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็น ตรงกันทั้ง 3 คน ดังนี้ 1) การกำหนดโครงการจากปัญหา จริง ใช้ข้อมูลสารสนเทศและปัญหาหน้างานจริงเป็นฐาน ในการตัดสินใจ เพื่อให้ครูเห็นความจำเป็นและเกิด ความรู้สึกเป็นเจ้าของ 2) สร้างความตระหนักให้บุคลากร เห็นคุณค่าของงานต่อผู้เรียน และมีความรับผิดชอบต่อ ความสำเร็จของโรงเรียนร่วมกัน 3) ให้อิสระในการ ตัดสินใจเชิงวิชาชีพและมอบหมายงานตามความถนัด เพื่อ ลดความรู้สึกถูกบังคับและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ 4) กำหนดเกณฑ์ภาระงาน และผลตอบแทนที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ โดยยึดผลงานและความทุ่มเทเป็นหลัก 5) ปรับจากการ ตรวจสอบ/จับผิด เป็นการให้ข้อมูลสะท้อน กลับ ที่สม่ำเสมอและสร้างสรรค์ เน้นการนิเทศสนับสนุน การทำงาน เพื่อสร้างความไว้วางใจและกระตุ้นการพัฒนา ตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์วรรณ จำเริญ [4] พบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมมี ดังนี้ ผู้บริหาร ทีมงาน และบุคลากร มีส่วนร่วมในการ กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ เป้าหมายและ วัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์ขององค์การ สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวและวิสัยทัศน์ขององค์กร ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน สร้าง เครื่องมือวัดเฉพาะเจาะจง มีการกำหนดกรอบระยะเวลา จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ จัด กิจกรรมเพิ่มทักษะด้านต่าง ๆ ให้แก่ครูและบุคลากร และ มีระบบการให้รางวัลที่เหมาะสม และสอดคล้องกับ งานวิจัยของณัฐวรรณ เหลี่ยมแก้ว [11] พบว่า แนวทางใน การพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษาของโรงเรียนวัดชินวราราม (เจริญผลวิทยา เขต) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ควรมีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการ วางแผนการเรียนการสอน การกำหนดแนวทางการพัฒนา หลักสูตร รวมถึงการเสริมสร้างความร่วมมือในการกำหนด

นโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Buthelezi [12] ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ โรงเรียนมัธยมในแอฟริกาใต้ พบว่า ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการและหัวหน้าแผนกต่าง ๆ เข้ามาปิตาธิปไตยหรือการใช้อำนาจนิยมแบบเดิม ใช้กลยุทธ์การจัดการและความเป็นผู้นำที่ไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์ในศตวรรษ ที่ 21 การยอมรับอุปนิสัย (ความเป็นมนุษย์) และเลกโกตลา (คำภาษาเซโซโทสำหรับ “การมีส่วนร่วม ของชาวแอฟริกัน” แนวทางการตัดสินใจ”) ได้รับการสนับสนุนในการตัดสินใจต่าง ๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนใต้แอฟริกา การศึกษายังกำหนดว่าความรับผิดชอบในการสอนของผู้บริหารควรลดลง หรือนำออกเพื่อปรับปรุงรูปแบบการบริหารโดยการดำเนินการจัดการแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพผลการปฏิบัติที่โรงเรียนมัธยมในแอฟริกาใต้

10. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

10.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยรวมค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ สถานศึกษาควรมุ่งเน้นการกระจายอำนาจและการมอบหมายงานที่ชัดเจน โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ควบคุมสั่งการมาเป็นผู้อำนวยการความสะดวกและมอบหมายอำนาจการตัดสินใจในระดับปฏิบัติการให้แก่คณะทำงาน เพื่อสร้างความรู้สึกรับผิดชอบเป็นเจ้าของงานให้เกิดขึ้นในตัวบุคลากร ควบคู่ไปกับการจัดสรรระบบสนับสนุนทรัพยากร ทั้งในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และที่สำคัญที่สุดคือการบริหารจัดการเวลา เพื่อให้การเข้ามามีส่วนร่วมของครูไม่กลายเป็นภาระงานที่ล้นตัวจนเกินไป นอกจากนี้ การสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารสอง

ทางผ่านช่องทางที่ทันสมัยและรวดเร็ว จะช่วยให้การติดตามความก้าวหน้าและการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในระดับปฏิบัติการเป็นไปอย่างทันที่ พร้อมทั้งการนำระบบการสร้างแรงจูงใจและการยกย่องชมเชย “ทีมงาน” มาใช้เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานร่วมกัน

10.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

10.2.1 ควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 เพื่อหาแบบที่เหมาะสมในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

10.2.2 ควรมีการศึกษางานประกอบอื่น ๆ ถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

10.2.3 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

11. เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2567). รายงานผลการประกันคุณภาพภายนอก การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมฐานบินกำแพงแสน. กรุงเทพฯ: สมศ.
- [2] Cohen, John M. and Uphoff, (1977). Rural Development Participation. Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation (New York: the Rural Development Committee Center for international studies, Cornell University.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). (2560). การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม: เทคนิควิธีและการนำไปสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม

- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- [4] ทิพย์วรรณ จำเริญ. (2567). แนวทางการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ในเครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อยุธยา เขต 2 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- [5] ไชยา หานุกาพ. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- [6] อนุวัฒน์ ทศบุตร. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- [7] นัฐพล พันโน. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- [8] พรเทพ เหมรณันท์. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- [9] กาญจนา ฮวดแสง (2567). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร

- ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 1 ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- [10] ณัฐวรรณ เหลี่ยมแก้ว. (2567). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนวัดชินวราราม (เจริญผลวิทยาเขต) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, กรุงเทพมหานคร.
- [11] Omorobi, G. O., Mbon, U. F., Owan, V. J., & Ekpenyong, J. A. (2020). Participative management practices and institutional goal attainment in Nigerian universities. American Journal of Social Sciences and Humanities.
- [12] Buthelezi, Z. N. (2022). Enhancing participative management in South African secondary schools (Master's thesis). University of KwaZulu-Natal.

12.ประวัติผู้เขียนบทความ

นายธีระพงษ์ ลบรัมย์
นักศึกษาปริญญาโท คณะคณะศิลปศาสตร์และ
วิทยาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
งานวิจัยที่สนใจ การบริหารการศึกษา

ดร.จิตาภรณ์ เพ็งหนู
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
งานวิจัยที่สนใจ การบริหารการศึกษา